Politica industrială revine în prim-plan: cum încearcă România să accelereze investițiile strategice printr-un nou val de scheme de ajutor de stat

Autor: Sebastian Popescu, Partener, coordonator al liniei de servicii de Consultanță în domeniul Granturilor și Stimulentelor, EY România

- **România lansează cel mai ambițios pachet de politică industrială din ultima perioadă: 9 scheme de ajutor de stat, cu buget estimat de 5 miliarde de euro până în 2032, inclusiv un instrument dedicat proiectelor de peste 200 milioane euro, o lacună importantă până acum în arsenalul de atragere a investițiilor strategice**
- **Competiția regională nu așteaptă: Polonia, Cehia și Ungaria oferă deja un mix de finanțare nerambursabilă, termene de evaluare garantate și platforme administrative integrate. Fără instrumente comparabile, România pierde proiecte-ancoră capabile să genereze ecosisteme industriale întregi**
- **Succesul depinde de implementare, în afară de design: experiența anterioară a Ministerului de Finanțe – 1,8 miliarde euro acordați, 36.000+ locuri de muncă generate – arată că România poate livra. Dar amploarea noului pachet impune fast-track administrativ real, coordonare interministerială și capacitate umană suplimentară – altfel, un pachet bine conceput riscă să rămână pe hârtie**

În ultimii ani crizele suprapuse – pandemia, tensiunile geopolitice, transformarea energetică și competiția tehnologică globală, au determinat guvernele să regândească rolul statului în orientarea investițiilor. În Europa Centrală și de Est, statele concurează activ pentru a atrage investiții în lanțuri valorice strategice, precum bateriile pentru vehicule electrice, semiconductorii, echipamentele pentru energie regenerabilă sau tehnologiile digitale avansate.

În acest context, dar și în cel al situației macroeconomice a României, Guvernul de la București a lansat un nou pachet amplu de scheme de ajutor de stat, estimat la aproximativ 5 miliarde de euro până în 2032. Acesta reprezintă una dintre cele mai ambițioase inițiative de politică industrială din ultima perioadă și vine într-un moment în care economia românească se confruntă simultan cu provocări structurale și cu oportunități de repoziționare în arhitectura industrială europeană.

Noul pachet de scheme de ajutor de stat: structură și obiective

Pachetul propus de Guvernul României include 9 scheme distincte de ajutor de stat, administrate în principal de Ministerul Finanțelor, Ministerul Economiei și cu implicarea Băncii pentru Investiții și Dezvoltare. Acestea vizează o gamă largă de domenii – de la tehnologii avansate și cercetare-dezvoltare, până la industrii strategice, convergență regională și sprijin pentru antreprenoriatul românilor din diaspora. Bugetul total al schemelor cu alocări clar definite este de 3,95 miliarde de euro, iar estimările sugerează că suma totală ar putea ajunge la aproximativ 5 miliarde de euro, dacă includem și instrumentul dedicat investițiilor strategice de mari dimensiuni.

Unul dintre cele mai relevante elemente de noutate ale pachetului de măsuri de relansare economică îl reprezintă instituirea unui cadru dedicat finanțării investițiilor cu

impact semnificativ în economie, vizând proiecte de peste 200 milioane euro. Acest instrument, așteptat de mult timp de mediul investițional, răspunde unei lacune a politicii industriale din România: absența unui mecanism suficient de robust pentru atragerea proiectelor de tip „ancoră”, capabile să genereze valoare adăugată ridicată, să dezvolte lanțuri valorice integrate local și să producă efecte de multiplicare la nivelul economiei. Importanța unui astfel de cadru este cu atât mai mare cu cât deciziile investitorilor sunt influențate nu doar de nivelul sprijinului financiar, ci și de predictibilitatea cadrului normativ, rapiditatea proceselor administrative și capacitatea statului de a oferi soluții integrate – de la infrastructură și utilități, până la autorizare și coordonare interinstituțională.

Dincolo de acest pilon central, pachetul guvernamental include o serie de scheme sectoriale care vizează obiective clare: dezvoltarea clusterelor industriale și stimularea producției în sectoare cu deficit comercial accentuat; valorificarea resurselor minerale strategice și critice; accelerarea investițiilor în tehnologii „net-zero” și în industrii cu amprentă redusă de carbon; consolidarea capacităților de cercetare-dezvoltare și inovare prin combinații de granturi și facilități fiscale extinse, precum și sprijinirea industriei de apărare, într-un context geopolitic care accentuează importanța autonomiei industriale și a securității economice.

Complementar, pachetul propune instrumente financiare orientate către convergența regională și creșterea competitivității economiilor locale, precum și programe dedicate antreprenoriatului românesc din diaspora, cu rolul de a mobiliza capital, know-how și inițiativă antreprenorială către economia națională. Această diversificare a instrumentelor reflectă o abordare matură a politicii de investiții, care recunoaște nevoia unor soluții diferențiate, adaptate tipologiei proiectelor și profilului beneficiarilor.

Perspectiva EY: cum ar putea fi rafinate aceste instrumente

Din perspectiva EY, pachetul de scheme de sprijin propus de Guvern reprezintă unul dintre cele mai ambițioase demersuri de politică industrială și investițională din ultimele perioadă. România beneficiază deja de o experiență solidă în proiectarea și implementarea schemelor de ajutor de stat, iar Ministerul Finanțelor a demonstrat, în ultimii 10–20 de ani, o capacitate instituțională foarte bună de a gestiona programe complexe, cu respectarea rigorilor europene în materie de ajutor de stat și cu rezultate cuantificabile în atragerea de investiții productive. Potrivit datelor oficiale aferente ultimului deceniu, schemele de finanțare administrate de Ministerul Finanțelor au acordat ajutoare de stat în valoare cumulată de peste 1,8 miliarde euro către mai mult de 230 de companii, sprijinind investiții totale de aproximativ 4,4 miliarde euro și contribuind la crearea a peste 36.000 de locuri de muncă.

În acest context, noul pachet vine nu ca o schimbare de direcție, ci ca o extindere semnificativă a ariei de intervenție, atât ca volum financiar, cât și ca diversitate de instrumente și obiective strategice.

În cazul cadrului dedicat investițiilor cu impact semnificativ în economie (peste 200 milioane euro), practica internațională confirmă faptul că investitorii strategici nu aleg o locație doar în funcție de nivelul grantului. Decizia este influențată decisiv de viteza procesului administrativ, predictibilitatea cadrului de reglementare și capacitatea statului de a livra infrastructura necesară la timp. În acest sens, schema ar putea fi consolidată prin introducerea unor mecanisme reale de *fast-track* administrativ, cu termene clar definite pentru obținerea autorizațiilor și avizelor, precum și prin integrarea, încă din faza de planificare, a componentelor de infrastructură esențiale: acces la energie, utilități, conectivitate logistică și digitală.

Totodată, o prioritizare explicită a investițiilor cu efect de ancoră – capabile să genereze ecosisteme industriale locale – ar putea amplifica impactul pe termen lung. Exemple relevante

includ bateriile și mobilitatea electrică, semiconductorii și electronica avansată, materialele avansate sau industria chimică verde. Un cadru simplificat, pre-notificat la Comisia Europeană pentru domeniile prioritare, ar aduce un plus de flexibilitate și predictibilitate în relația cu investitorii.

În paralel, dezvoltarea unei platforme dedicate investitorilor strategici, cu rol de coordonare interministerială și de interfață unică cu autoritățile centrale și locale, ar contribui la reducerea fragmentării administrative – unul dintre principalele riscuri percepute de investitorii de mari dimensiuni.

În ceea ce privește schema destinată industriei prelucrătoare, obiectivul declarat – reducerea deficitului comercial și creșterea producției interne – ar putea fi susținut mai eficient printr-o orientare către lanțuri valorice specifice, nu exclusiv către coduri CAEN generale. Lista de activități eligibile poate rămâne largă, însă prioritizarea ar putea viza acele segmente unde decalajele sunt structurale și impactul economic potențial este ridicat: echipamente și componente electronice, produse chimice și farmaceutice, mașini și echipamente de transport sau sub-segmente auto cu tehnologie complexă.

Corelarea intensității ajutorului de stat cu impactul net asupra balanței comerciale, precum și introducerea unor stimulente suplimentare pentru integrarea furnizorilor locali, ar putea direcționa mai eficient resursele publice către proiecte cu valoare adăugată ridicată. În același timp, includerea unei componente obligatorii de modernizare tehnologică – de exemplu, un nivel minim de automatizare – ca criteriu de eligibilitate, nu doar de punctaj, ar contribui la evitarea finanțării unor investiții cu profil low-cost și la orientarea sprijinului către transformare industrială reală.

Simplificarea mecanismului de evaluare, prin reducerea criteriilor de punctaj la un set restrâns și clar corelat cu

impactul economic și fiscal, ar putea accelera procesul administrativ și crește transparența decizională. Stabilirea unor ferestre de depunere recurente, în aceleași perioade ale anului, precum și scurtarea termenelor de analiză și plată, ar consolida predictibilitatea pentru mediul privat.

Nu în ultimul rând, amploarea acestui pachet de relansare economică ridică, în mod natural, provocări de ordin operațional. Având în vedere volumul de proiecte potențiale, diversitatea instrumentelor și complexitatea evaluărilor, este rezonabil de anticipat că implementarea eficientă va necesita alocarea de resurse umane suplimentare, peste capacitatea actuală a echipelor implicate. Aceasta nu diminuează performanța demonstrată de autorități în gestionarea schemelor de ajutor de stat din ultimii ani, ci reflectă o realitate obiectivă: succesul unui pachet atât de ambițios depinde nu doar de structura legislativă, ci și de capacitatea administrativă de a livra rapid, coerent și predictibil.

Pentru România, noul pachet de scheme de ajutor de stat reprezintă o oportunitate foarte bună de a schimba modelul de dezvoltare economică. Dacă vor fi implementate eficient, aceste instrumente pot contribui la atragerea unor investiții strategice capabile să genereze ecosisteme industriale, să stimuleze inovarea și să reducă dependența de importuri în sectoare cheie.

Într-o perioadă în care competiția regională pentru investiții devine tot mai intensă, România are șansa de a se poziționa ca un actor relevant în noile lanțuri industriale europene. Dar această oportunitate depinde de capacitatea noastră, ca țară, de a transforma un pachet ambițios de politici publice într-un instrument funcțional și credibil pentru mediul de afaceri.